

EUROOPA PARLAMENT

2009–2014

Kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjon

2011/0431(APP)

3.9.2012

***

SOOVITUSE PROJEKT

Nõukogu otsuse eelnõu, millega kehtestatakse Euroopa Liidu Põhiõiguste Ameti mitmeaastane raamistik aastateks 2013–2017
(10449/2012 – C7-0169/2012 – 2011/0431(APP))

Kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjon

Raportöör: Tatjana Ždanoka

Kasutatud tähised

- * nõuandemenetlus
- *** nõusolekumenetlus
- ***I seadusandlik tavamenetlus (esimene lugemine)
- ***II seadusandlik tavamenetlus (teine lugemine)
- ***III seadusandlik tavamenetlus (kolmas lugemine)

(Märgitud menetlus põhineb õigusakti eelnõus esitatud õiguslikul alusel.)

SISUKORD

	lk
EUROOPA PARLAMENDI SEADUSANDLIKU RESOLUTSIOONI PROJEKT	5
SELETUSKIRI	6

EUROOPA PARLAMENDI SEADUSANDLIKU RESOLUTSIOONI PROJEKT

nõukogu otsuse eelnõu kohta, millega kehtestatakse Euroopa Liidu Põhiõiguste Ameti mitmeaastane raamistik aastateks 2013–2017
(10449/2012 – C7-0169/2012 – 2011/0431(APP))

(Seadusandlik erimenetlus: nõusolek)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse nõukogu otsuse eelnõu (10449/2012),
  - võttes arvesse nõusoleku taotlust, mille nõukogu esitas vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklile 352 (C7-0169/2012),
  - võttes arvesse kodukorra artikli 81 lõiget 1,
  - võttes arvesse kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni soovitusi (A7-0000/2012),
1. annab nõusoleku nõukogu otsuse eelnõule;
  2. teeb presidendile ülesandeks edastada Euroopa Parlamendi seisukoht nõukogule, komisjonile ning liikmesriikide parlamentidele.

SELETUSKIRI

Eesmärk

Nõukogu võttis 15. veebruaril 2007 vastu määruse (EÜ) nr 168/2007 (edaspidi „määrus”), millega asutatakse Euroopa Liidu Põhiõiguste Amet (edaspidi „amet”). Amet alustas tegevust 1. märtsil 2007.

Määruse artikli 5 kohaselt määratakse ameti tegevuse teemavaldkonnad kindlaks viit aastat hõlmava mitmeaastase raamistikuga. Amet täidab ülesandeid nendes teemavaldkondades. Mitmeaastane raamistik ei ole tööprogramm. Haldusnõukogu võtab igal aastal vastu ameti tööprogrammi mitmeaastases raamistikus kindlaksmääratud teemavaldkondades. Amet võib tegutseda ka väljaspool neid teemavaldkondi, kui Euroopa Parlament, nõukogu või komisjon seda määruse artikli 4 lõike 1 punktide c ja d kohaselt taotlevad ning kui tema rahalised ja inimressursid seda võimaldavad.

Praegune mitmeaastane raamistik (2007–2012) lõpeb 2012. aasta lõpus. Seetõttu on vaja kehtestada ameti mitmeaastane raamistik ajavahemikuks 2013–2017, nagu on nõutud määruse artiklis 5.

Mitmeaastane raamistik 2007–2012

28. veebruaril 2008 võttis nõukogu vastu otsuse 2008/203/EÜ, millega rakendatakse määruse (EÜ) nr 168/2007 säte Euroopa Liidu Põhiõiguste Ameti mitmeaastase raamistiku vastuvõtmise kohta aastateks 2007–2012. Kõnealuse otsuse artiklis 2 on sätestatud järgmised teemavaldkonnad:

1. rassism, ksenofoobia ja nendega seotud sallimatus;
2. diskrimineerimine soo, rassi või etnilise päritolu, usutunnistuse või veendumuste, puude, vanuse, seksuaalse sättumuse või vähemusse kuulumise alusel ning mis tahes mitmel eelnimetatud põhjusel (mitmekordne diskrimineerimine);
3. kahju hüvitamine ohvritele;
4. lapse õigused, sealhulgas laste kaitse;
5. varjupaiga, sisserände ja sisserändajate integreerimisega seotud küsimused;
6. viisaküsimused ja piirikontroll;
7. liidu kodanike osalemine liidu demokraatlikus toimimises;
8. infoühiskond ning eelkõige eraelu austamine ja isikuandmete kaitse;
9. juurdepääs tõhusale ja sõltumatule õigusemõistmisele.

Õiguslik alus

2007.–2012. aasta mitmeaastase raamistiku õiguslik alus on nõukogu määruse (EÜ) nr 168/2007 (millega asutatakse Euroopa Liidu Põhiõiguste Amet) artikli 5 lõige 1. Sellele õiguslikule alusele ei saa aga enam tugineda, sest vastavalt Euroopa Kohtu otsusele kohtuasjas C-133/06 on tegemist tuletatud õigusliku alusega. Seepärast peab käesoleva ettepaneku õiguslik alus olema aluslepingu säte. Muude (täpsemate) sätete puudumise korral

peaks õiguslikuks aluseks olema ameti asutamismääruse õiguslik alus (praegu Euroopa Liidu toimimise lepingu artikkel 352). Õigusliku aluse muutmise mõjutab samuti Euroopa Parlamendi kaasatus: konsulteerimine asendatakse nõusolekuga.

Teemavaldkonnad

Uue mitmeaastase raamistiku ettevalmistamise käigus on konsultatsioonidel osalenud mitmed sidusrühmad. 2011. aasta juulist kuni septembrini konsulteeriti kõigi organisatsioonidega, mis osalevad põhiõiguste platvormis. Konsulteerimismenetlusel osales 108 organisatsiooni. Enamik organisatsioone toetab ameti tööd praegustes teemavaldkondades ja soovib selle tegevuse jätkumist eelkõige diskrimineerimise (72%), varjupaiga ja sisserände (43%), rassismi ja ksenofoobia (38%) ning õigusemõistmisele juurdepääsu valdkonnas (31%). Tugevat toetust väljendati ameti tulevase töö suhtes sotsiaalõiguste ja sotsiaalkindlustuse (44%) teemavaldkondades. Täiendavate valdkondade hulgas mainisid organisatsioonid puuetega inimeste õigusi ja seda, kui oluline on teha rohkem tööd endise nn kolmanda samba poliitikavaldkonnas.

Ameti haldusnõukogu on teinud kindlaks järgmised teemavaldkonnad:

- a) tõhus kohtulik kaitse, sealhulgas juurdepääs õigusemõistmisele;
- b) kuriteoohvrid;
- c) õiguslane koostöö;
- d) politseikoostöö;
- e) sisseränne ja sisserändajate integreerimine, piirkontroll ja viisaküsimused, varjupaigaküsimused;
- f) rassism, ksenofoobia ja nendega seotud sallimatus;
- g) romade integreerimine;
- h) põhiõiguste harta artiklis 21 määratletud diskrimineerimine;
- i) osalemine ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni artikli 33 lõike 2 kohases ELi sõltumatus raamistikus;
- j) lapse õigused;
- k) teabe esitamine, eraelu puutumatus ja isikuandmed;
- l) sotsiaalsed õigused.

Komisjon on teinud ettepaneku järgmiste teemavaldkondade kohta:

- a) juurdepääs õigusemõistmisele;
- b) kuriteoohvrid;
- c) infoühiskond ning eelkõige õigus eraelu puutumatus ja isikuandmete kaitse;
- d) romade integreerimine;
- e) politseikoostöö, võttes arvesse kõnealuse valdkonna eripära;
- f) õiguslane koostöö, võttes arvesse selle eripära kriminaalasjades;
- g) lapse õigused;
- h) diskrimineerimine rassi, nahavärvi, etnilise või sotsiaalse päritolu, geneetiliste omaduste, keele, usutunnistuse või veendumuste, poliitiliste või muude arvamuste, rahvusvähemusse kuulumise, varalise seisundi, sünnipära, puude, vanuse või seksuaalse sättumuse tõttu;
- i) sisseränne ja sisserändajate integreerimine, piirkontroll ja viisaküsimused, varjupaigaküsimused;
- j) rassism, ksenofoobia ja nendega seotud sallimatus.

Inimõigustega tegelevate riiklike asutuste Euroopa töörühm on palunud nõukogul ja Euroopa Parlamendil kaaluda järgmisi soovitusi:

- Euroopa töörühm soovib tungivalt lisada inimõiguste küsimuses äärmiselt tundlik poliitsei- ja õigusosalase koostöö valdkond, mis tuleneb kolme samba ühendamisest, ja tugevdada ELi meetmeid kõnealusel valdkonnas Lissaboni lepingu abil;
- Euroopa töörühm toetab suuremat tähelepanu romadele kui ELi liikmesriikides diskrimineerimise ja mitmesuguste inimõiguste rikkumise ohus olevale inimrühmale. Siiski tuleb teemavaldkond eelistatavalt ümber sõnastada, et rõhutada põhiõigustel põhinevat lähenemisviisi ameti töös;
- kuigi Euroopa töörühm tunnustab Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituudi ja selle mandaadi loomist, on grupp hämmastunud, et mitmeaastase raamistiku eelnõus oli diskrimineerimise põhjuste loetelust jäetud välja „sugu“;
- Euroopa töörühm tunneb muret selle pärast, et mitmeaastane raamistik ei kajasta ameti potentsiaali täita konkreetset ülesannet seoses ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni sõltumatu järelevalvega ELis;
- pidades silmas inimõiguste jagamatust ja seotust, mis on kirjas ELi põhiõiguste hartas ja ÜRO inimõiguste alastes aktides, peab ameti töövaldkond selgelt hõlmama majanduslikke, sotsiaalseid ja kultuurilisi õigusi.

Lõpuks tegi nõukogu ettepaneku järgmiste teemavaldkondade kohta:

- a) juurdepääs õigusemõistmisele;
- b) kuriteoohvrid, sealhulgas kuriteoohvritele hüvitise maksmine;
- c) infoühiskond ning eelkõige õigus eraelu puutumatusel ja isikuandmete kaitse;
- d) romade integreerimine;
- e) õigusosalane koostöö, välja arvatud kriminaalasjades;
- f) lapse õigused;
- g) diskrimineerimine soo, rassi, nahavärvi, etnilise või sotsiaalse päritolu, geneetiliste omaduste, keele, usutunnistuse või veendumuste, poliitiliste või muude arvamuste, rahvusvähemusse kuulumise, varalise seisundi, sünnipära, puude, vanuse või seksuaalse sättumuse tõttu;
- h) sisseränne ja sisserändajate integreerimine, viisaküsimused ja piirikontroll ning varjupaigaküsimused;
- i) rassism, ksenofoobia ja nendega seotud sallimatus.

Raportööri seisukoht

Raportöör on veendunud, et ameti mitmeaastast raamistikku ajavahemikuks 2013–2017 saab paremini sõnastada ja et seda peabki tegema. Esiteks nõustub raportöör põhiõiguste platvormi, ameti haldusnõukogu ja Inimõigustega Tegelevate Riiklike Asutuste Euroopa Grupiga, et ameti töövaldkond peaks selgelt hõlmama sotsiaalseid õigusi ja erilist rolli seoses ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni sõltumatu järelevalvega. Samuti tuleb eelistatavalt sõnastada ümber romade integreerimist käsitlev teemavaldkond. Samal ajal tunneb raportöör heameelt selle üle, et nõukogu ettepanekusse lisati diskrimineerimine soo alusel, sest ameti töös peavad olema olemas kõik valdkonnad, mis on kirjas põhiõiguste harta artiklis 21. Samuti tuleb selgelt ära mainida ja lisada mitmekordse diskrimineerimise põhimõte.

Raportöör avaldab sügavat kahetsust üksmeele puudumise pärast nõukogus uue kavandatud

teemavaldkonna – politseikoostöö ja kriminaalasjades tehtava õiguslane koostöö – lisamise pärast uude mitmeaastasesse raamistikku. Pärast Lissaboni lepingu jõustumist on politseikoostöö ja kriminaalasjades tehtav õiguslane koostöö muutunud liidu õiguse osaks ja peab seetõttu olema ameti ülesannete kohaldamisalas. Raportöör väljendab samuti muret nõukogu saadetud sõnumi pärast, mis takistab konstruktiivset panust põhiõiguste kaitsmise tugevdamisse ELis.

Lõpetuseks on raportöör mures mitme liikmesriigi püüdluse tõttu jätta nõukogus teemavaldkondade hulgast välja diskrimineerimine rahvusvähemusse kuulumise alusel. Raportööri arvates on sellised püüdlused lubamatud ja ta tuletab meelde, et Euroopa Liit on rajatud inimõiguste, sh ka vähemustesse kuuluvate inimeste õiguste austamise väärtustele (Euroopa Liidu lepingu artikkel 2).

Muude asjaolude korral palub raportöör Euroopa Parlamenti lükata nõusolek tagasi, et leida parem lahendus. Kuid ametil on töö tegemiseks vaja uusi teemavaldkondi, et tagada oma tegevuse järjepidevus. Kui 2013. aasta alguseks ei ole uut mitmeaastast raamistikku loodud, saab amet töötada üksnes siis, kui selleks esitab konkreetse taotluse mõni asutus (määruse artikli 4 lõike 1 punktid c ja d) ja mitte omal algatusel.

Nimetatud kaalutlusi arvesse võttes teeb raportöör ettepaneku, et Euroopa Parlament annab oma nõusoleku uuele mitmeaastasele raamistikule 2012. aasta lõpuks. Samal ajal loodab raportöör, et komisjon hindab ja teeb ettepaneku vaadata läbi ameti ülesanded, tegevusvaldkonnad ja töömeetodid 2013. aastal, et tagada põhiõiguste harta tõhus järelevalve ja rakendamine. Raportöör ootab nõukogu valmisolekut nõustuda sellega, et teemavaldkondade loetellu lisatakse politseikoostöö ja kriminaalasjades tehtav õiguslane koostöö, ja kutsub nõukogu üles seda selgelt väljendama.